

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 59 0 Пс 007456 17 Рев 4
Бања Лука, 4.5.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу које чине судија Роса Обрадовић, као предсједник вијећа, а судије Војислав Димитријевић и Сенад Тица, као чланови вијећа, у правној ствари тужиоца И., д.о.о. из Б., кога заступа пуномоћник Ф.М., адвокат из Т., против тужених Општине Б. и МЗ Д., које заступа Правобранилаштво Републике Српске, Сједиште замјеника у Бијељини, ради исплате, вриједност спора 93.825,31 КМ, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 007456 13 Пж 2 од 22.2.2013. године, на сједници одржаној 4.5.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бијељини број Пс-503/05 од 27.7.2007. године (у даљем тексту првостепена пресуда) обавезане су тужене Општина Б. и МЗ Д. да на име дуга исплате тужиоцу износ од 93.825,31 КМ, са законском затезном каматом на тај износ почев од 24.8.2005. године до исплате, те да му накнаде трошкове парничног поступка у износу од 6.087,20 КМ.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бијељини број 59 0 Пс 007456 13 Пж 2 од 22.2.2013. године жалба туженог је уважена, а првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен тужбени захтјев тужиоца којим тражи да му тужени МЗ Д. на име дуга исплати износ од 93.825,31 КМ са законском затезном каматом почевши од 24.8.2005. године па до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.087,20 КМ.

Против другостепене пресуде благовремено је изјавио ревизију тужилац, због погрешне примјене материјалног права и повреде одредаба парничног поступка и предлаже да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење или преиначи тако што ће се удовољити тужбеном захтјеву.

Тужени није одговорио на ревизију.

Овај Врховни суд је у овом предмету 20.3.2014. године донио пресуду којом је одбио ревизију тужиоца, те је Уставни суд Босне и Херцеговине одлуком број: Ап 2785/14 од 7.3.2017. године ту пресуду укинуо и предмет вратио овом суду ради доношења нове одлуке утврђујући повреду права на правично суђење из члана II/3е)

Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (у даљем тексту: Одлука).

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужиоца да му тужене на име испуњења обавезе из уговора закљученог 22.4.2003. године и анекса уговора закључених 3.11.2003. године и 23.1.2004. године, исплате износ од 93.825,31 КМ.

У поступку који је претходио доношењу првостепене пресуде утврђено је: да је тужилац дана 22.4.2003. године закључио уговор са туженом МЗ Д. и грађанима насеља Б.-Г., као инвеститором којим се обавезао да оглашене радове на изградњи водоводне мреже у насељу Б.-Г. изведе за цијену од 189.553,22 КМ, с тим да ће дио цијене од 70%, односно износ од 132.687,22 КМ платити грађани насеља Б.-Г., а остатак од 30%, односно 56.866,00 КМ Општина Б.; да је уговор накнадно допуњен анексом о проширењу мреже за цијену од 124.216,24 КМ и анексом о накнадним неуговореним радовима за цијену од 37.910,00 КМ; да је тужилац са туженом Општина Б. закључио посебне уговоре којим је регулисано плаћање њеног дијела утврђене цијене уговорених и накнадних радова у укупном износу од 68.239,00 КМ; да је Општина Б. измирила своје обавезе у цјелини.

Налазећи да је према сада важећем Закону о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 111/04) мјесна заједница задржала статус кроз који грађани могу непосредно учествовати у локалној самоуправи, а да сва имовина, потребна за извршавање локалне самоуправе припада општини, као јединици локалне самоуправе, што изграђени водовод сигурно јесте, првостепени суд је закључио да је тужена Општина Б. фактички једини дужник повјерилаца мјесне заједнице из уговора које је закључила и да тужилац у смислу члана 124. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04) може тражити исплату дуга и од Општине Б. и од МЗ Д. са каматама од дана испостављања ситуације (члан 630. и 277. Закона о облигационим односима). По оцјени првостепеног суда потраживање тужиоца је доспјело са даном коначног ситуирања и предаје радова 20.5.2004. године, пошто рокови плаћања нису уговорени, па како је тужба поднесена суду 29.12.2005. године, првостепени суд је закључио да је неоснован приговор застарјелости потраживања, који су истакле тужене.

Одлучујући о жалби тужене у дијелу који се односи на тужену Општина Б., поступајући другостепени суд, Окружни суд Бијељина, је пресудом број 012-0-Пж-07-000 264 од 23.4.2008. године, у односу на ову тужену преиначио првостепену пресуду, тако да је одбио тужбени захтјев, налазећи да тужилац није доказао пасивну легитимацију ове тужене.

Одлучујући о жалби тужене МЗ Д., другостепени суд (Виши привредни суд Бања Лука) је на сједници вијећа другачијом оцјеном исправа и то посебно изведених доказа пред првостепеним судом утврдио другачије чињенично стање него што је оно у првостепеној пресуди, а у складу са одредбама члана 229. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13). Тумачењем уговора који је закључен дана 22.4.2003. године, на којем тужилац заснива свој тужбени захтјев у односу на туженог, другостепени суд је закључио да тужена МЗ Д. нема обавезе плаћања цијене радова, него да ову обавезу

имају, поред СО Д. , грађани Б.-Г., па је сљедом тога преиначењем првостепене пресуде одбио тужбени захтјев у односу на поменуто тужену МЗ Д.

Одлука другостепеног суда је правилна, али из нешто другачијих разлога.

Нису основани ревизиони приговори да је почињена повреда одредаба члана 8. у вези са чланом 209. Закона о парничном поступку. Изведени докази су оцијењени савјесно и брижљиво, сваки за себе и сви докази заједно, а образложење пресуде није у супротности са изведеним доказима.

Ревизија са правом указује на то да су поменути Уговором од 23.4.2003. године (у даљем тексту Уговор) на страни инвеститора означени тужена МЗ Д. и грађани насеља Б.-Г., што има за последицу да је тужена у материјално правном односу са тужиоцем, који има својство извођача. С обзиром да је садржај поменутог материјално правног односа између парничних странака споран, суд има задатак да Уговор и његове анексе тумачи у складу са одредбама члана 99. Закона о облигационим односима.

Прије свега, тужени је у Уговору означен као инвеститор, а то својство имају и „грађани насеља Б.-Г.“ које заступа Д.С. Ова чињеница насупрот другачијем ставу изнесеном у ревизији, по оцјени овога Врховног суда се није промјенила анексима на Уговор у којима умјесто „грађани насеља Б.-Г.“ стоји „предсједник Грађевинског одбора Д.С.“, јер се ради о истом ентитету, односно грађанима насеља Б.-Г.“. Дакле, исте уговорне стране су у основном Уговору и његовим Анексима, а што је и логично јер само исте уговорне стране могу мјењати закључени уговор.

Према томе у Уговору означена су два инвеститора, тужени и „грађани насеља Б.-Г.“, а њихов међусобни однос није у цијелости уређен Уговором. Произвољан је навод изнесен у ревизији да је на страни инвеститора једини одређени субјекат уговора искључиво тужена, а никако „неодређена група грађана“. Поменутој групи грађана својство уговорне стране је дао и тужилац, те признао Д.С. као њиховог представника, што значи да се иста састоји од одређеног броја физичких лица, са пословном и правном способношћу који као такви могу бити носиоци права и обавеза у правном промету, а што је као исправан став прихватио и Уставни суд у својој Одлуци.

Другостепени суд је тумачећи одредбу члана 2. поменутог Уговора и то онако како она гласи, у складу са одредбом члана 99. став 1. Закона о облигационим односима, закључио да су као дужници новчане обавезе из тога уговора означени: 30% Скупштина Општине Б.- у износу 132.687,22 КМ“ и „70% грађани насеља Б.-Г. – у износу од 132.687,22 КМ“.

Поред тога, треба имати у виду да су одредбом члана 8. Уговора прописане обавеза инвеститора и то: да извођача уведе у градилиште; да обезбиједи потребну документацију за извођење предметних радова; да обиљежи постојеће подземне инсталације на траси изграђене водводне мреже; да обезбиједи надзор над изградњом објекта из предмета Уговора; да извођачу омогући несметан рад и рјешити имовинско-правне односе на траси изградње објекта; да изврши преношење финансијских средстава у складу са чланом 2. Уговора; да формира спискове учесника у акцији.

Дакле обавезе инвеститора прописане чланом 8. Уговора су многобројне и по својој природи су дјелјиве у смислу одредбе члана 412. став 1. Закона о облигационим односима, јер сваку од поменутих обавеза може испунити само један од инвеститора. Ставом 2. исте законске одредбе је прописано да кад у некој дјелјивој обавези има више дужника, обавеза се дијели међу њима на једнаке дијелове, ако није одређена другачија подјела, и сваки од њих одговара за свој дио обавезе.

У овој правној ствари као спорно питање поставља се тумачење одредби Уговора у погледу испуњења новчане обавезе инвеститора, односно да ли су оба инвеститора, тужени и грађани насеља Б.-Г., дужници ове обавезе, или само један од њих. Пошто се ради о спорним одредбама уговора исте ваља тумачити у смислу одредбе члана 99. став 2. Закона о облигационим односима тако да се не држи дословног значења употребљених израза, већ треба истаживати заједничку намјеру уговарача и одредбе тако разумјети како то одговара начелима облигационог права утврђених одредбама поменутог закона.

Тужилац свој захтјев заснива прије свега на чињеници да је тужени означен као инвеститор у Уговору. Међутим, улога инвеститора не исцрпљује се само у обавези плаћања новчане обавезе, већ исти има низ других обавеза прописаних цитираном одредбом члана 8. Уговора, дакле сасвим је могућа ситуација у којој тужени, иако један од инвеститора, није у обавези плаћања новчаног износа, већ је то обавеза другог инвеститора.

Из проведених доказа, а нарочито одредбе члана 2. Уговора, која међу странкама није спорна, произилази да се као дужник предметне новчане обавезе појављују грађани насеља Б.-Г.. Насупрот предњем, тужени према одредбама Уговора у погледу новчаних средстава има обавезу „да изврши преношење финансијских средстава у складу са чланом 2. Уговора“, што значи да би тужени био у обавези да пребаци прикупљена новчана средства од грађана насеља Б.-Г., на рачун тужиоца, што у конкретном примјеру није предмет спора, јер се тужба не заснива на тврдњи да је тужена задржала прикупљена новчана средства.

У предметном парничном поступку тужилац тврди да је тужени у обавези да му исплати новчана средства и у случају када грађани насеља Б.-Г., као инвеститор, не прикупе сва средства у смислу члана 2. Уговора. Из овога произилази да је према ставу тужиоца у случају неиспуњења, тужени солидарни дужник и обавезе грађана насеља Б.-Г., као инвеститора и дужника.

Тумачењем одредбе члана 413. Закона о облигационим односима, по принципу *argumentum a contrario*, с обзиром да се не ради о уговору о привреди, солидарност се не претпоставља, тако да је тужилац у смислу одредбе члана 123. став 1. Закона о парничном поступку морао доказати своју тврдњу да се је тужени обавезао платити уговорени новчани износ у случају да то не учине грађана насеља Б.-Г..

Међутим тужилац, односно ревидент, осим чињенице да је тужени означен као инвеститор, напријед изнесену тврдњу није доказао. Наиме, позивање ревизије на потврду тужене од 24.8.2005. године, нема нити значај, нити садржај изјаве о преузимању дуга, а нити је истим измјењен поменути Уговор којим је уређено ко је дужник предметне новчане обавезе. Према томе, тиме што је тужена, као страна уговорница, потписала поменути потврду не значи да је ступила на мјесто дужника. Ово тим прије што тужилац у Обрачунској ситуацији од 20.5.2004. године, коју је сачинила и потписала уз оба

инвеститора констатује дуг само „грађана“ у износу од 149.562,96 КМ, а не од тужене. Дакле и сам тужилац прије покретања овог парничног поступка није сматрао тужену за дужника новчане обавезе по основу предметног Уговора.

Имајући у виду све напријед наведено по оцјени и овога Врховног суда према поменутом Уговору и његовим анексима, тужена иако уговорна страна, нема обавезу да плати предметни новчани дуг тужиоцу у смислу одредби члана 148. став 1. и члана 262. став 1. Закона о облигационим односима, јер није преузела ову обавезу другог инвеститора. Као што је већ речено тужена јесте преузела низ других обавеза из Уговора, али које нису предмет овога парничног поступка.

Дакле ни тумечењем одредби Уговора у смислу одредби члана 99. став 2. Закона о облигационим односима није могуће само на основу чињенице да је тужена означена као један од инвеститора, закључити да је солидарни дужник заједно са другим дужником за исплату предметних новачних средстава. Сагласно одредбама Уговора обавеза тужене у погледу финансијских средстава се исцрпљује у прикупљању истих од стране грађана, те пребацивању на рачун тужиоца. Наравно тужена је као инвеститор имала и друге обавезе које нису предмет овога парничног поступка.

Код оваквог стања ствари, како није основан разлог због кога је ревизија изјављена исту је ваљало одбити као неосновану, на основу овлашћења прописаног одредбом члана 248. Закона о парничном поступку.

Предсједник вијећа,
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић